

چوار کتیب له باره ی نه ده بی مندالان

رؤشنبیری مندالان

نه ده ب و چیروکی مندالان

دیداری نه ده بی مندالان

نه ده ب هونه ری مندالان

چوار کتیب لهبار هی ئهدهبی مندالان

رؤستهه خاموش

زورچار نيمه نووسه رانی بوازی ئهدهبی مندالان، گلهبی نهوه دهکهن و دهلین: کتیبمان لهبار هی ئهدهبی مندالان له بهر دهستدا نییه، یان وهک پئویست گرنگی بهو بابهته نه دراوه، چونکه نووسین و چاوپیکهوتن و لیدوان و دید و بۆچوون لهبار هی ئهدهبی مندالان، ده بیته رینیشاندهریکی باش بۆ (چۆن و چی) نووسین بۆ مندالان، نهگه ئهدهبی مندالانی کورد، تا ئیستا وهک پئویست به رهو پئیش نهچووبی، یهکی له هۆکارهکان نهوونی سه رچاوه یهکی باش و نهکادیمیه. وه له گو قار و رۆژنامه کانیس که متر باس و توژی نهوه و رهنه لهو باره وه دهکونه پئیش چاو، نیمه نالین هه ر نییه، به لکو دهلین وهک پئویست نییه و کهمه، هه ر چهنده جیی پیزانین و دهستخوشیه که له سالانی رابردوودا ههندی کتیب لهو باره وه چاپ و بلاو کرانه وه، وه لی نهیان نه یاتنوانی داخوازی و خواستی نووسه رانی ئهدهبی مندالان پر بکه نه وه، به لام خو شبه ختانه له سالی (۲۰۲۲) دا، چوار کتیب لهبار هی ئهدهب و هونه ر و رۆشنیری مندالان چاپ و بلاو کرانه وه. بویه ده مهوئ به کورتی و پوختی، باسی نه م چوار کتیه بکه م و بیانناسینم به خوینه رانی نازیز، کتیه کانیس نه مانه ن:

- ۱- ئهدهب و هونه ری مندالان: د. هاوژین سلویه و رؤستهه خاموش
- ۲- ئهدهب و چیرۆکی مندالان: د. که یفی نه حمه د
- ۳- دیداری ئهدهبی مندالان: کۆمه لیک نووسه ر
- ۴- رۆشنیری مندالان: رهزا شووان

یه کهم: ئهدهب و هونه ری مندالان

ناوی کتیب: (ئهدهب و هونه ری مندالان).
بابهت: چاوپیکهوتن لهبار هی ئهدهب و هونه ری مندالان.
دیمانه و ناماده کردنی: د. هاوژین سلویه و رؤستهه خاموش.
نهخشه سازی بهرگ: به رهو شیخ تالب.
سه رپه رشتیاری هونه ری و چاپ: شیخ تالب.
سه نته ری لیکۆلینه وه و په خشی کویه، به تیرازی (۵۰۰) دانه چاپ و بلاوی کردو وه ته وه. کتیبی (ئهدهب و هونه ری مندالان) له دوو تووی (۵۵۲) لاپه ره دا چاپ و بلاو کرانه وه. کتیه که هه موو بوا رهکانی تایبهت به مندالانی له خو گرتو وه، له وانه: (رۆلی فۆلکلور له ئهدهبی مندالاندا، لهبار هی ئهدهبی مندالان، لهبار هی شیعی مندالان، لهبار هی چیرۆکی مندالان، لهبار هی شیعری و چیرۆکی می ر مندالان، دهقی شانۆ و شانۆی مندالان، نووسین بۆ مندالانی باخچه، نیگار کیشانی مندالان، کاریکاتیری مندالان، موزیک و گۆرانی مندالان، نهفلام کارتونی مندالان، رۆژنامه نووسی مندالان، رۆژی جیهانی کتیبی مندالان،

لهبارهی کتیب و گوڤاری مندالان، وەرگیران له پێشخستنی ئهدهبیاتی مندالانی کورددا، لهبارهی بهرنامهی مندالان له رادیۆ و تلهفزیۆندا). کتیبهکه له پێشهکی و ناساندنی کتیبهکه و له دوو بهشی سههرهکی پیکهاتوو: بهشی یهکهمی پیکهاتوو له (١٦) تهوه، بهشی دووهمی کتیبهکه (٣٦) دیمانهی له خوگرتوو، ئهم بهشه زۆربهی بوارهکانی تایبتهت به مندالانی له خوگرتوو و زۆربهی بابتهکانی لهبارهی ئهدهب و هونهری مندالانه. ههروهها (٩٠) کهسی شارهزا و شاعیر و نووسهر بهشدارییان لهم کتیبهدا کردوه، که (١١١) لێدوان و چاوپێکهوتن لهم کتیبهدا بلاوکراوهتهوه. لهو (٩٠) کهسهی که بهشدارن (١٠) کهسیان ژن. زۆربهی بهشداربوانی کتیبهکه، دانیشتووی باشووری کوردستانن، وه (٦) کهسیان خهڵکی رۆژههلاتی کوردستانن، ههروهها (١١) شاعیر و نووسهر و هونهرمهندانی دهروهی و لات، که نیشتهجین له ولاتانی (ئهمریکا، فهرهנסا، ئهلمانیا، ئایرلهندا، ئیتالیا، سوید، نهرویج) بهشدارن.

دووهم: ئهدهب و چیرۆکی مندالان

کتیبی (ئهدهب و چیرۆکی مندالان) له نووسینی: "د. کهیفی ئهحمهد"ه، که (١٩٠) لاپهڕهیه و به تیراژی (٥٠٠) دانه له چاپخانهی زانکۆی سهلاحهددین - ههولێر، چاپکراوه، ئهم کتیبه له لایهن ئهکادیمیای کوردی، به ژماره (٤٤٧) بلاوکراوهتهوه، له پێشهکی و پینج بهش پیکهاتوو، که بهم شێوهیهیه: بهشی یهکهم: (ئهدهب و ئهدهبی مندالان، ئهدهب، گرنگترین رهگهزهکانی ئهدهب، ئهدهبی مندالان و ئهدهبی گهوران، ئهدهبی مندالان، چون بو مندالان بنووسین؟، کورتهیهکی میژووپی ئهدهبی مندالان، سیماکانی ئهدهبی مندالان، قوناغهکانی گهشه مندال، کاریگهری ئهدهب لهسههر کهسیتی مندال، هۆکارهکانی خویندنی ئهدهبی مندالان، ئامانجی ئهدهبی مندالان، ئهرکی ئهدهبی مندالان، گرنگی ئهدهبی مندالان).

بهشی دووهم: (چیرۆکی مندالان، بنهمای ههلبژاردن و دانانی چیرۆکی مندالان، مههرجهکانی نووسینی چیرۆکی مندالان، رهگهزهکانی بنیاتی هونهری چیرۆک، جوهرهکانی چیرۆکی مندالان بهپیتی ناوهڕۆکیان، جوهرهکانی چیرۆک لهرووی روخسارهوه، ئامانجه پهروهردهیهکانی چیرۆکی مندالان، گرنگی خویندنهوهی چیرۆک بو مندالان).

بهشی سێیهم: (شيعری مندالان، شيعری مندالان و گهوران، سیماکانی شيعری مندالان، ئامانجهکانی شيعری مندالان).

بهشی چوارهم: (گۆرانی و سروودی مندالان، جوهرهکانی سروود و گۆرانی، بابتهکانی سروود و گۆرانی، سیماکانی گۆرانی مندالان، ئهرکی گۆرانی مندالان، مههرجه دهروونی و پهروهردهیهکانی گۆرانی مندالان، ئامانجی سروود و گۆرانی لهباخچهی ساواياندا، ئامانجی سروود و گۆرانی مندالان).

بهشی پینجهم: (شانۆی مندالان، شانۆ، شانۆی مندال، کاریگهری شانۆ لهسههر مندال، روخساری شانۆی مندالان، ئهرکی بنیاتنهراڤهی شانۆی مندال، میکانیزمی

کارکردن له شانۆی مندالدا، دهر هیتان له شانۆی مندالاندا، رۆلی مندال له شانۆی مندالاندا بهم شیوهیه جیهجی دهکریت).

سپیهه: دیداری ئهدهبی مندالان

کتیبی (دیداری ئهدهبی مندالان) چهند تووژینهوهیهکی ئهدهبی و رهخنهی، کهوته بهرچاوی خوینهرانی نازیز و کتیبخانهی کوردیی روشنکردهوه. کتیبی (دیداری ئهدهبی مندالان)، له بلاو کراوهکانی یهکتیبی نووسهرانی کورد - لقی سلیمانیه، که بهرهمیهکی هاوبهشی (۱۰) نووسهری بواری ئهدهبی مندالانه و به تیراژی (۵۰۰) دانه له دوو تووی (۱۶۲) لاپهره دا چاپ و بلاوکرایهوه. له ناوهروکی کتیبهکهدا هاتوه، که ناوی تووژینهوه و نووسهرهکان، بهم شیوهیه دانراون.

۱- چهند سهرنج و وردبونهوهیهک له میژووی ئهدهبی مندالانی کورد، ئهمین محهمهد.

۲- گرنگی و بایهخی ئهدهبیاتی مندالان و کاریگهری لهسهر پینشکهوتنی گهلان، پهپام ئیبراهیم.

۳- گرنگی نووسینی تهمن لهسهر بهرگی کتیبی مندالان، د. هاوژین سلویه.

۴- شیعر بو مندالان نووسراو و شیعر دهرخکردن، محهمهد فهریق حسهن.

۵- رۆل و بایهخی رهخنه له ئهدهبی مندالاندا، زیاد رهشاد قادر.

۶- بهراوردی ئاستی ئهدهبیاتی مندالان و کاریگهری لهسهر کهلتووری کومه لایهتی پیکهوهژیانی ئاشتیهانی نهتهوهکان، د. ماجید خهلیل.

۷- رۆلی ئهدهبی مندال له کارامهیهیه کومه لایهتیهکاندا، مهحمود عبیدولکهریم باجه لان.

۸- رۆلی نووسهری ژن له ئهدهبیاتی مندالانی کورددا، زارا ئهحمهد جاف.

۹- رۆلی راگهپاندن، له ئهدهبیات و روشنبیری مندالاندا، رۆستهه خاموش.

۱۰- چۆن مندال هۆگری خویندنهوه بکهین؟ فهوزیه مهمنی.

چوارهم: روشنبیری مندالان

ناوی کتیب: روشنبیری مندالان

ناوی نووسهر: رهزا شوان

نهخشهسازي بهرگ و ناوهوه: ئومید محهمهد

نۆبهتی چاپ: یهکههه، سالی: ۲۰۲۲

به تیراژی (۵۰۰) دانه له چاپخانهی کارو له سلیمانی چاپکراوه.

ئهو کتیبه (۲۴۴) لاپهرهیه، که (۸۴) ناوونیشان و بابتهی لهخوگرتهوه، لهبهر زووری ناوونیشانهکان، تهنها ئاماژه به چهند ناوونیشانیک دهکهین، که ئهمانهن:

(چهمک و پیناسهی روشنبیری، گرنگی و سوودهکانی روشنبیری گشتی،

روشنبیری راستی کتیه؟، روشنبیری مندالان، چهمک و روشنبیری مندالان،

گرنگترین ئامانجهکانی روشنبیری مندالان، سوودهکانی روشنبیری مندالان،

هویهکانی دو اکهوتنی روشنبیری مندالانی کوردستان، مندالانی کورد و فره

رۆشنبیری له هه‌ندهران، سووده‌کانی په‌رومه‌کردنی منداڵان به‌ فره‌ رۆشنبیری، گرن‌گترین هۆکاره‌کانی رۆشنبیری منداڵان، کتبخانه‌ی ماله‌وه‌ی منداڵان، رۆژنامه‌ وگۆڤاری منداڵان، ئه‌ده‌بی منداڵان، چیرۆکی منداڵان، شیعری منداڵان، پێگه‌ی سروود له‌ ئه‌ده‌بی منداڵانی کورد، سووده‌کانی گۆرانی بۆ منداڵان، شانۆی منداڵان، رۆژی جیهانی منداڵان، جارنامه‌ی گه‌ردوونی مافه‌کانی منداڵان... هتد).

کۆتایی:

له‌ کۆتاییدا ده‌توانین ب‌ئین خۆیندنه‌وه‌ی ئه‌و چوار کتیه‌ له‌باره‌ی ئه‌ده‌ب و هونه‌ر و رۆشنبیری منداڵان، گرن‌گ و پێویسته‌ بۆ ئه‌وانه‌ی، که‌ له‌ دنیا‌ی منداڵان خزمه‌ت ده‌کهن و ده‌پانه‌وی باشتر کار ب‌کهن، چونکه‌ ئه‌و چوار کتیه‌ بریتین له‌:
(١١٤٨) لاپه‌ره، بۆیه‌ له‌ ئه‌نجامی خۆیندنه‌وه‌ی ئه‌و چوار کتیه‌دا، لایه‌نی رۆشنبیری و زانیاریت زیاتر ده‌بی له‌باره‌ی جیهانه‌ ره‌نگین و جوانه‌که‌ی منداڵان.